

εἰς καιρομένην κάρμινον, ἵνα καταπυρακτωθῶσιν. Ἀκολούθως ἐξετέλεκεν αὐτὰ μετὰ προσοχῆς, τὰ ἐτίθει ὑπὸ κώδωνα ὑάλινον, τὰ συνέδεε μετὰ τῶν ἠλεκτρικῶν συρμάτων, ἐξήρει τὸν ἀέρα, ἐκίει τὸ ἠλεκτρικὸν ρευστὸν, ἐκάστοτε δὲ «ἐγίνετο φῶς καλόν».

Προϊκτὴν ὑπολαμβάνουσαν τὴν τεχνικὴν περιγραφὴν τοῦ γεννήτορος τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός καὶ τοῦ ἠλεκτρομέτρου, δι' οὗ πᾶσα οἰκοδόσποινα ἀπὸ τοῦδε δύναται ἀσφαλῶς νὰ μετρή τὸ ἐκάστοτε ἀναλισκόμενον φῶς. Ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν, ὅτι ὁ Ἐδισὼν ἀσχολεῖται νῦν εἰς τὴν τελείωσιν τῶν διαφόρων αὐτοῦ μηχανῶν, εἰς τὴν σκοπιμωτέρην παρασκευὴν ἀνθρακουργῶν οὐσιῶν, εἰς τὴν ἀπεργασίαν μικρῶν καὶ μεγάλων λυχνιῶν καὶ δὴ καὶ κρεμαστῶν λυχνούχων, τῶν κοινῶς πολυελαίων, καὶ ὅτι μετὰ πολλῆς μεγαλοφυΐας ἐπέλυσε τὸ ζήτημα περὶ τοῦ «φωτός τοῦ μέλλοντος», ὅπερ θὰ ἀνατρέψῃ βαθμῆδόν τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν κηρίων, τῶν ἐλαίων καὶ τῶν πετρελαίων.

Θυμαστὴ μὲν ἡ φύσις, θαυμαστός δὲ καὶ ὁ τοῦ ἀνθρώπου νοῦς, ὁ τὰ μυστήρια ἐκείνης, ἦτοι τὴν ἀλήθειαν ἐξιχνεύουσιν. Τὴν ἐν τῇ φύσει λαθάνουσαν ἀλήθειαν ἐπίζητήσαντες οἱ περὶ τὰ φυσικὰ ἀσχολούμενοι διέτησαν ὄρη καὶ ἴσθμους, ἤσαν τὰς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν ἀποστάσεις, κατέπραξαν δὲ ἐν βραχεῖ χρόνῳ καὶ ὀλίγαις χερσὶν ὅσα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα μυριάδες δούλων χειρῶν ἐν χρόνῳ μακρῷ δὲν ἴσχυον νὰ κατορθώσιν. Εἰς τοὺς πέως θριάμβους ἕτερον θρίαμβον ἀρτίως προσέθηκεν ὁ Ἐδισὼν, ἀνακαλύψας φῶς εὐωνότατον καὶ ἀκίνδυνον, διαχεζόμενον ἑκατοντάδας σταδίων μακρὰν. Ἐνεπέδωσε δὲ οὕτω ἐμβριθεστάτην παρατήρησιν, ἣν ἐξήνεγκε μὲν πρῶτος ὁ θεῖος Πλάτων, καλέσας τὴν Σοφίαν θυγατέρα τοῦ Θαύμαντος καὶ τῆς Πενίας, ἦτοι τῆς περιεργίας καὶ τῆς ἀπορίας, διεσχαφίνισε δὲ αὐχῆτον εὐφραδῶς ὁ ἐν ἀρχῇ μνημονευθεὶς φιλόσοφος ποιητής, εἰπὼν «Καλῶς βλέπω, ὅτι οὐδέποτε κορύννυται ὁ νοῦς ἡμῶν, ἐὰν μὴ τὸν φωτισθῆ ἐκείνη ἢ Ἀλήθεια, ἐκτὸς τῆς ὁποίας ἕτερα ἀλήθεια οὐδεμία διαχέεται. Ἄμα καταλαβὼν αὐτήν, ἤρμεῖ ἐν αὐτῇ, ὡς θηρίον ἐν τῷ ἰδίῳ φωλεῷ καὶ δύναται νὰ τὴν καταλάβῃ· εἰ δὲ μὴ, πᾶσα ἐπιθυμία θὰ ἦτο ματαία. Διὰ τοῦτον τὸν λόγον, καθάπερ ἐκ τῆς ρίζης τοῦ ὕψουμένου δένδρου ὁ βλαστὸς, γεννᾶται παρὰ τοὺς πόδας τῆς ἀληθείας ἡ ἀμφιβολία· εἶναι δὲ τοῦτο πρόνοια τῆς φύσεως, ἥτις ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν, ἀπὸ ὕψους εἰς ὕψος, ὠθεῖ ἡμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν τὴν ὑπερτάτην»¹.

¹ Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ αἰῶνος τούτου ἀπενεμήθησαν ἐν Γαλλίᾳ 3000 διπλώματα εὐγενείας.

² Ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Κλεισῇ» ὑπὸ τοῦ πολυμαθοῦς κ. Θ. Λιβὰδα.

Σημείωσις περὶ ΑΓΑΘΟΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς.

Δικαίως θαυμάζομεν τὰ ποικίλα ἀγαθοεργὰ καθιδρύματα, τὰ ὁποῖα κοσμοῦσι σήμερον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον ὅλας τὰς πόλεις τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Τὰ καθιδρύματα ταῦτα εἶναι τὸ ἀσφαλὲς μέτρον τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἔθνων, χρησιμεύουσι δὲ σήμερον ὄχι μόνον εἰς περίθαλψιν τῶν διαφόρων ἀνθρωπίνων δυστυχιῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς προαγωγὴν τῆς ἐπιστήμης. Ὀλίγοι ὅμως παρ' ἡμῖν γινώσκουσιν, ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνας καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ὅτε ἡ σήμερον πεπολιτισμένη Εὐρώπη ἦτο βυθισμένη εἰς τὰ σκοτάδια τῆς βαρβαρότητας, ἤμαζον λαμπρὰ ἀγαθοεργὰ καταστήματα παρὰ τοῖς προγόνοις ἡμῶν Βυζαντινοῖς, ὡς ἐκ τῶν κατωτέρω γίνεται δῆλον.

Ἐκ τινος ἐπιστολῆς τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας κ. Κωνσταντίνου Παπαρρηγοπούλου μεταφερόμεν τὰ ἐξῆς: Ἐπειδὴ οἱ Βυζαντινοὶ ἀναφέρουσι πολλάκις οἱ Βυζαντινοὶ. Ἐπειδὴ δὲ κυρίως περὶ νοσοκομείων ἐπιθυμεῖτε νὰ πληροφορηθῆτε, σᾶς παρατηρῶ ὅτι συνήθως ὠνόμαζον τὰ νοσοκομεία ξενώνας καὶ γηροκομεία, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν ἐπομένων. Ἐπὶ τῆς στάσεως τοῦ Νικά (532 μ. Χ.) «καὶ ὁ ξεῶνων τοῦ Σαμψῶν ὁ μέγας ἐκαύθη, καὶ ἀπώλλαντο οἱ ἐν αὐτῷ ἀνακείμενοι ἄρρωστοι». (Πασχάλιον Χρονικόν, σελ. 622 τῆς ἐν Βόννῃ ἐκδόσεως). Ὁ βασιλεὺς Μαυρίκιος (ἀνηγορεύθη τῷ 582 μ. Χ.) «ἐκτίσε καὶ τὸ λωβῶν γηροκομείον εἰς τὰ Ἡρίου (ἀρρωτήριον τὸ σήμερον καλούμενον Φενέρ-μπαρτσέ), καὶ πολλὰ ἐν αὐτῷ ἐχρηγήρησε πρὸς θεραπείαν τῶν λωβῶν ἀδελφῶν». (Κεδρηνοῦ, τόμ. 1ος σελ. 698-699 τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως). Ὁ Ῥωμανὸς ὁ Λακαπηνὸς (919-944) ἀνεκάλυψε πρὸς τοῖς ἄλλοις πολλοῖς «κατὰ γερῶντων προφῆτα ξενουμένων τε καταγῶγια, ἀρρωσούντων ἐνδαιτιήματα». (Χρονογραφίας συγγραφείσης ἐκ προστάγματος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου, σελ. 431 τῆς αὐτῆς ἐκδόσεως).

Εἰς τὰς πληροφορίες ταύτας τοῦ σοφοῦ ἡμῶν ιστοριογράφου προσθέτομεν καὶ τὰς ἐξῆς, τὰς ὁποίας ἀρῶμεθα ἐκ τοῦ ἀρίστου συγγράμματος τοῦ ἀεμνήστου Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντινοῦ (Κωνσταντινουπόλις, τόμ. Α' σελ. 130).

Καθ' ὃν λόγον ἡ ἱστορία καταδικάζει τὸν ἀνωφελῆ πληθυσμὸν τῶν μοναστικῶν καταγῶγιων, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀποδίδει τὸν δίκαιον ἔπαινον εἰς τὰ κοινωφελῆ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, διὰ τῶν ὁποίων διάφοροι αὐτοκράτορες ἐπλούτισαν κατὰ καιροὺς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Πολλὰ μάλιστα τῶν Μοναστηρίων μετεπονήθησαν, τινὰ δὲ καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἦσαν προσδωρισμένα, εἰς ἄσυλα δυστυχῶν, ὅσους εἶτε